

ÖZET

Gençlerin Siyaset Algıları, Siyasetten Beklentileri

Toplumsal Etki
Araştırmaları
Merkezi

GENÇLERİN SİYASET ALGILARI VE SİYASETTE BEKLENTİLERİ

ÖZET

Belediye yönetiminin CHP’de olduğu illerde yaşayan gençlerin siyasi tercih ve değerlendirmelerine ilişkin veriler birkaç önemli noktaya işaret ediyor. İlk olarak, Türkiye’de siyasi tercihlerin genel dağılımıyla gençlerin siyasi tercihlerinin dağılımı arasında kayda değer bir örtüşme hali var. CHP haricindeki bütün partiler gençlerden Türkiye ortalamalarının oldukça altında destek bulurken, CHP Türkiye ortalamasının oldukça üzerinde bir desteğe sahip. Benzer biçimde gençler arasında kararsızların oranı kararsızların Türkiye ortalamasının çok üzerinde. Bu durum, genç olmanın siyasi davranışı etkilemekte önemli bir değişken olma durumunun oldukça belirgin olduğunu gösteriyor. Siyasi değişim isteği Türkiye’de genel olarak büyürken gençlerde bu istek çok daha kuvvetli hale gelmiş görünüyor.

Değişim istekleri büyük olmakla beraber gençler değişimin mutedil olmasından yana görünüyor. CHP’ye gösterdikleri ilgi, değişimin ideolojik hüviyeti belirgin, küçük siyasi aktörler tarafından değil CHP gibi ana bir aktör tarafından taşınmasından yana olduklarını gösteriyor. Bu durum neredeyse bir kural gibi görünen gençler ve ana akım harici siyasi aktörler arasında kuvvetli ilişki halinin bugünün Türkiye’sinde tekrar etmediğini gösteriyor.

Aynı minvalde sayılabilecek bir başka veri gençlerin muhalefet etmek için kullanmayı tercih ettikleri tarzla ilgili. Eleştirilerini doğrudan ve fiziksel biçimlerde değil, dolaylı ve mizahi biçimlerde ve dijital ortamda ifade etmeyi tercih ediyorlar. Temel beklenti ve taleplerinin refah ve iyi bir sosyal hayat olduğu da hesaba katıldığında gençlerin köktenci çıkışlardansa konformizme yakın oldukları anlaşılıyor. Öte yandan, bu durum gençlerin apolitik olduğu anlamına gelmiyor. Veriler gençlerin siyasete katılmakta isteksiz olduklarını, buna mukabil siyasetle yakından ilgilendiklerini ve kendi özel kanaatlerine sahip olduklarını gösteriyor.

Türkiyeli gençler sadece siyasi tercihler değil, genel siyasi eğilimler itibarıyla da genç olmayanlardan farklılaşıyor. Dünyadaki muadilleri gibi Türkiyeli gençler de önceki kuşaklardan daha özgürlükçü ve daha ben merkezci. Türkiyeli gençler de kendilerinin de başkalarının da 'kafasına göre' takılmasına karışılmamasını istiyor. Gençlerin % 43 kadarının hayatına karışılmayan bir ülkede yaşamak istiyor oluşu, bireysel temelde tanımlanmış bir özgürlükçülüğün hakim olduğunu gösteriyor.

Daha özgürlükçü ve daha ben merkezci olmak itibarıyla dünyadaki muadilleriyle benzeşmekle beraber Türkiyeli gençlerin ülkelerinin temel toplumsal meselelerine ilişkin olarak ana akım çözüm reçetelerine uzak durmamaları dünyadaki muadillerinden ayrıştıklarına işaret ediyor. Türkiyeli gençler dünyadaki muadillerine nazaran daha muhafazakar.

Son olarak, gençler ve diğerleri arasında her zaman gözlenen farklar 'dijital devrim' olarak adlandırılan sürece bağlı olarak daha da belirginleşmiş görünüyor. Gazete ve TV gibi geleneksel bilgilenme araçlarının gençler açısından ikincilleşmiş olmasına bağlı olarak gençlerin kanaat oluşturma kaynakları bütünüyle farklılaşmış görünüyor. Bu durum siyaset yapmanın ana mecralarının kitle toplumlarından farklılaştığını, dijital evrenin ve bu evren içindeki farklı düzeylerin siyaset yapmanın başat mecraları haline geldiğini gösteriyor.

4. Türkiye ortalamasından daha özgürlükçü bir tablo veriyorlar, fakat muhafazakârlık güçlü.

%	Katılmıyorum	Ortadayım	Katılıyorum
Cemevleri ibadethane olarak tanınmalıdır	35.10	22.20	42.70
Kadınlar iş hayatında erkeklerin yapabildiği işleri yapabilirler	12.70	20.80	66.50
Eşcinselliğin medyada, dizilerde görünmesi topluma zarar veriyor	39.60	16.40	44.00
Yeri geldiğinde ülkenin ekonomik gelişmesi için çevreye zarar verilebilir	57.50	20.00	22.50
Türkiye’de Türk kültürü hakim olmalıdır	16.20	23.10	60.70
Seçme şansım olsa başka bir ülke vatandaşı olurum	42.60	21.40	36.00
Oy verdiğim partinin çevreye duyarlı olmasına dikkat ederim	5.90	15.40	78.70
Türkiye’de nükleer enerji santralleri yapılmasını destekliyorum	43.50	25.30	31.20
Kürt vatandaşların yoğun yaşadığı illerde, belediyelerde Kürtçe hizmet de verilebilsin	42.9	13.5	31.0
İsteyenlere devlet okullarında Kürtçe öğretilsin	46.3	12.6	28.5

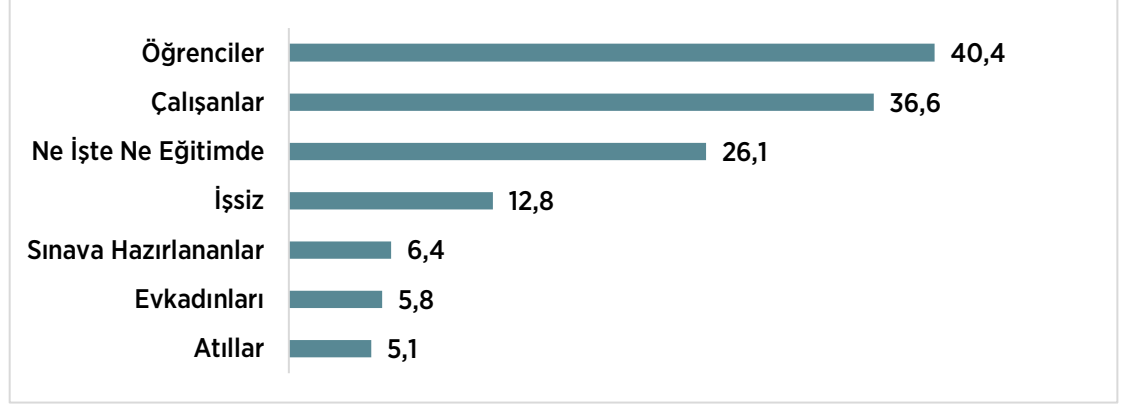
5. Dengeli ve gerçekçiler: İş bulamamalarını kayırmacılık ve ayrımcılık kadar kendi vasıfsızlıklarıyla açıklıyorlar.
6. Dünyadaki benzerleri gibi hayata daha çok bireysel mercekte bakıyorlar; toplumsal mercekleri zayıf.
7. Dünyadaki benzerlerinden farklı olarak ülkelerinin temel toplumsal meselelerine bakışları önceki kuşaklardan çok farklı değil.
8. Bireysel düzeyde daha özgürlükçüler. Türkiye’nin kafalarına göre, istedikleri gibi yaşayabilecekleri bir ülke olmasına arzuluyorlar.

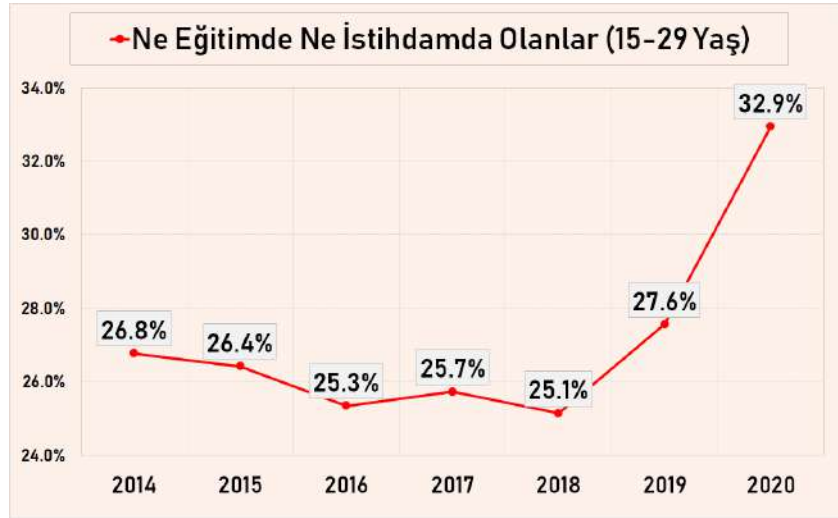

13. Gençler öğrencilerden ibaret değil.

14. Her üç gençten biri çalışıyor, her üç gençten biri işsiz. Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranında önemli bir yükseliş var.

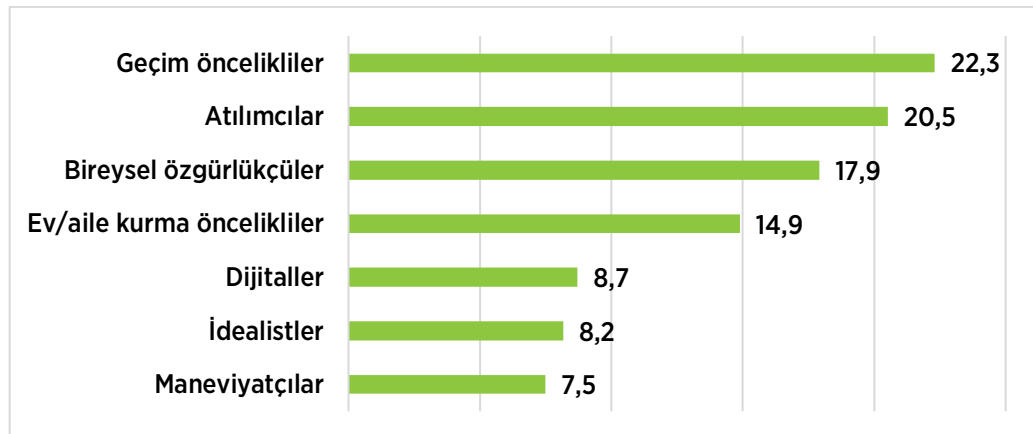

15. Z kuşağı ön kabullerini yeniden düşünmekte fayda var, gençlerin çoğu diğer kuşaklara benzerlik gösteriyor ve öncelikleri birbirinden oldukça farklılaşıyor.

Geçim öncelikliler	Ev/aile kurma öncelikliler	Atılımcılar	Bireysel özgürlükçüler	Dijitaller	İdealistler	Maneviyatçılar
Bir iş bulma, geçim ve parasızlık sorunlarını çözme gündemi ön planda olanlar.	Onların da temel derdi geçim ama aile kurmayı ya da evli ise ailenin geçimini, çocuklarının geleceğini ana dert edinen; küçük işletme kurmak, düzenli gelir sağlayacak iş edinmek öncelikli hayal ve hedefleri.	Geleceğini kurmak için hızlı bir şekilde yükselme, çok para kazanma, başarılı olma gibi gündemleri ön planda olanlar.	Kısıtlanmalara gelemeyen, özgürlüğüne, rahatlığına düşkün olanlar, bireysel tasaları ön planda olanlar. Rahat ve mutlu bir yaşam sürmek, sakin bir yerde yaşamak, yurtdışına çıkmak, dünyayı gezmek, sevdiği işi yapmak gibi hedefleri olanlar.	Bilişim, internet, teknoloji, bilgisayar oyunları ilgi alanı ve odağı olanlar.	Adil, özgür bir ülkede yaşamak, toplumsal veya çevresel sorunlar gibi evrensel değerleri ön planda tutanlar.	Dini ya da milli duyguları ön planda olan, kaygı ya da mutluluk kaynaklarında etkili olanlar. Bu grupta kadınlarda ev kadınları oranı, erkekler arasında asker veya polis olma eğilimi yüksek.

16. Temel hedefi geçim, ev ve aile kurma olan gençler çoğunlukta. Onları statü ve refah artırmak için atılım hedefleri öncelikleri olanlar takip ediyor.

17. Siyasetten beklentiler ve talepler farklılaşıyor.

	ÇALIŞANLAR	ÖĞRENCİLER	NE İŞTE NE EĞİTİMDE OLANLAR	EV KADINLARI
Çalışma	• Kariyer rehberlikleri	• Yarı zamanlı işler, staj, meslek tanıtımları, meslek seçimi rehberlikleri	• İstihdam ofisleri, iş arama ve başvurma eğitimleri ve rehberlikleri, ilk iş fırsatları	• Ev içi emeğin görünür kılınması • Ev içi üretimin desteklenmesi
Beceri Akademisi	• Beceri geliştirme eğitim ve rehberlikleri • İş insanları ile buluşmalar, kariyer seminerleri	• Beceri geliştirme eğitim ve rehberlikleri • Bilim seminerleri, uygulamalı eğitimler	• Beceri geliştirme eğitim ve rehberlikleri • İK uzmanlarıyla buluşmalar	• Farklı alanlarda beceri geliştirme eğitimleri
Eğitim	• Dil, bilgisayar, muhasebe vb. eğitimler • Anne - baba eğitimleri	• Burslar, eğitime destek kursları	• Dil, bilgisayar, muhasebe vb. eğitimler	• Anne-baba, çocuk gelişimi eğitimleri • Dil eğitimleri
Sosyalleşme Mekanları	• Kütüphane kafeler, spor tesisleri, kültür merkezleri • Hobi merkezleri	• Kütüphane kafeler, spor tesisleri, kültür merkezleri, hobi merkezleri	• Kütüphane kafeler, spor tesisleri, kültür merkezleri, hobi merkezleri	• Hobi merkezleri
Sosyal aktiviteler	• Festivaller, Kültür merkezi faaliyetleri (konser, tiyatro ve sinema gösterimleri), spor etkinlikleri • Hobi kulüpleri • Kent turları, geziler	• Festivaller, Kültür merkezi faaliyetleri (konser, tiyatro ve sinema gösterimleri), spor etkinlikleri. • Bilim kampları • Kent turları, geziler	• Festivaller, Kültür merkezi faaliyetleri (konser, tiyatro ve sinema gösterimleri), spor etkinlikleri • Kent turları, geziler	• Festivaller, Kültür merkezi faaliyetleri (konser, tiyatro ve sinema gösterimleri), spor etkinlikleri • Hobi kulüpleri • Kent turları, geziler
Hizmetler	• Çalışan kadınlar için kreşler açılması	• Ulaşım indirimleri, internet erişimi	• Ulaşım indirimleri, internet erişimi	• Çocuk bakım destekleri (kısa süreli/uzun süreli) • Kreş, anaokulu destekleri • Ulaşım indirimleri, internet erişimi
Katılım	• Başkan ve siyasetçilerle gençlerin buluşmaları • Gençlerin kararlara katılımı	• Başkan ve siyasetçilerle gençlerin buluşmaları • Gençlerin kararlara katılımı	• Başkan ve siyasetçilerle gençleri buluşmaları • Gençlerin kararlara katılımı	• Başkan ve siyasetçilerle gençleri buluşmaları • Gençlerin kararlara katılımı
Gönüllülük	• Diğer gençlere gönüllü destekler • Kampanyalara katkılar • Sosyal projelere gönüllü katılım imkânı	• Kampanyalara katkılar • Sosyal projelere gönüllü katılım imkânı	• Kampanyalara katkılar • Sosyal projelere gönüllü katılım imkânı	• Kampanyalara katkılar • Sosyal projelere gönüllü katılım imkânı

18. Türkiye yaşamak istedikleri ülke tarifine uymuyor. Atılımcılar, özgürlükçüler, dijitaler, öğrenciler ve işsizler Türkiye’de yaşamak istemiyor.

	Geçim öncelikliler	Atılımcılar	Özgürlükçüler	Dijitaler	İdealistler	Maneviyat çılar	Ev/aile kurma öncelikliler
Türkiye’de	50.5	40.1	42.5	33.9	35.3	68.8	59.4
Yurtdışında	38.8	47.2	47.9	56.7	58.0	25.7	30.9

	Öğrenciler	Sınava Hazırlanan	Çalışanlar	NENİ	İşsiz	Atıllar	Ev kadınları
Türkiye’de	34.5	53.8	53.5	54.2	30.1	62.7	76.5
Yurtdışında	54.3	40.9	36.2	38.2	60.2	28.0	18.8

19. Gençlerin oy tercihleri diğer seçmenlerden oldukça farklılaşıyor.

	Örneklem illeri (24 Haziran 2018)	Gençler	2. kez oy kullanacaklar	İlk kez oy kullanacaklar
AK Parti	38.0	33.8	27.5	21.2
CHP	29.0	47.5	42.3	36.6
MHP	9.1	6.2	5.8	7.5
HDP	10.5	7.7	4.7	3.1
İYİ Parti	10.4	3.8	2.7	3.6
Diğer	2.9	1.0	2.8	1.0
Kararsız/Boykot			14.2	27.0

20. Gençler AK Partiye uzaklar. AK Parti'nin hala güçlü olduğu kesim ev kadınları; Ak Partiye destek öğrenci olmayan ve çalışma yaşamı dışında olan gençler arasında da görece daha yüksek.

	AK Parti	CHP	MHP	HDP	İYİ Parti	Diğer	Kararsızım/oy k.
Öğrenciler	21.9	40.6	4.9	3.6	2.5	2.7	23.8
Sınava Hazırlananlar	21.5	43.0	6.5	1.1	5.4	0.0	22.6
Çalışanlar	27.4	42.0	7.1	5.3	2.8	1.9	13.5
Ne İşte Ne Eğitimde	28.2	38.7	7.1	4.5	3.4	2.6	15.5
İşsiz	19.9	38.7	8.6	7.0	2.2	4.8	18.8
Atıllar	28.0	44.0	4.0	8.0	1.3	2.7	12.0
Ev kadınları	45.9	31.8	7.1	2.4	2.4	2.4	8.2

21. AK Parti maneviyatçı gençlerde açık ara önde olmaya devam ediyor, bireysel özgürlükçülerde ise oldukça zayıf.

	AK Parti	CHP	MHP	HDP	İYİ Parti	Diğer	Kararsızım /oy k.
Geçim öncelikliler	28.6	41.5	5.8	3.4	2.8	2.2	15.7
Atılımcılar	21.1	40.5	5.4	4.0	4.0	1.7	23.4
Bireysel özgürlükçüler	18.4	49.0	5.7	3.8	3.4	2.7	16.9
Dijitaller	27.6	44.1	6.3	3.9	3.1	1.6	13.4
İdealistler	24.4	37.8	4.2	7.6	1.7	4.2	20.2
Maneviyatçılar	42.2	17.4	11.0	3.7	2.8	4.6	18.3
Ev/aile kurma öncelikliler	28.1	41.0	7.4	5.1	1.8	.9	15.7

Raporu aşağıdaki linklerden indirebilirsiniz:

<http://www.teamarastirma.com/wp-content/uploads/2021/07/Gençlerin-Siyaset-Algısı-ve-Siyasetten-Beklentileri.TEAM-2021.pdf>